Viladecans
Punt de trobada
Publicació independent d'informació i opinió

74
Any 8
15 de febrer de 2014

puntviladecans@telefonica.net
http://puntviladecans.blogspot.com

20 de gener, un acte institucional

El 20 de gener no pot ser un dia que passi sense pena ni glòria, com ha estat el cas d'aquest any. Sí, és cert que vam tenir tota una moguda a la plaça, gràcies al programa "Divendres" de TV3, però això ha estat per pura casualitat, ben al marge de les programacions de la Festa Major d'Hivern.

Perquè la cosa és aquesta. El dia 20 de gener és el dia que dóna origen a la Festa Major d'Hivern, perquè és el dia de Sant Sebastià, triat com a copatró de Viladecans pels nostres avantpassats en agraïment per haver-los alliberat de la pesta. I així, a partir d'un cert moment, van fer que aquesta data esdevingués, durant segles, un punt de referència de la vida col·lectiva.

Ara, les coses són molt diferents de com eren en aquell moment inicial. En els sants hi creu molta menys gent que llavors, i menys encara en les seves capacitats per aturar epidèmies. Però és que celebrar aquesta data no comporta pas compartir aquestes creences. Comporta, això, sí, creure en la nostra història col·lectiva i en els punts de referència que l'han marcada, i comporta voler tenir personalitat com a ciutat, continuant aquests punts de referència històrics col·lectius. Amb el temps, les circumstàncies socials han portat a fer que el dia 20 ja no sigui festa laboral. I ara, la Festa Major d'Hivern es concentra en el cap de setmana més proper, on han quallat ja actes com la Nit del Mamut o les projeccions a la façana de la Torre Modolell. Però el dia 20 ha de continuar sent el dia 20. No serà festa laboral, però ha de continuar sent una festa cívica, un punt de referència ciutadà. No costaria gens, per exemple, aquest dia, celebrar cada any un "Pregó de Sant Sebastià" o un "Pregó d'Hivern", acompanyat d'alguna actuació més festiva. És cosa de pensar-hi, i si pot ser no només des de l'Ajuntament sinó involucrant-hi el teixit ciutadà. Que poder-se es pot, segur.

Sumari

2 Crisi, comerç, consum. *Mercè Solé*
3 Imatges que no volem perdre. *Verónica Arasil*
4 L'hort immens de Josep Pla. *Josep Ginjaume*
5 Ens acomiadem d'Antonio Calzada. *Mònica Morales*
6 L'Outlet i el comerç. *Esteve Blanch*
7 S.O.S. La Escola Mediterrània peligra! *Padres y madres de la Escola Mediterrània*
8 Amb el català a l'escola no s'hi juga. *Bàrbara Lligadas*
9 Turista a Jordània, invasor de la història: Amman (i 2). *José Luis Atienza*
10 Sí a la consulta, sí a la democràcia. *Carles Lozano*
11 L'Any Magdalena Modolell. *Josep Lligadas*
12 Dues excel·lents publicacions. *Mercè Solé*
12 Les catorze primeres rajoles. *Rosa Piñol*
13 *La mirada aguda:* Àguila calçada. *Eio Ramon*
14 *Recerca històrica:* Les apropiacions de terra per part de la Col·lectivitat Agrícola de la CNT de Viladecans, 1936-1937. *Manuel Luengo*
17 *Històries viladecanenques:* Ramón de Zabalo Zubiaurre, defensa dels fins (i 2). *Andreu Comellas*
19 *Conèixer Viladecans:* La Torre Roja: un possible origen àrab? *Josep Campmany*
21 *La memòria en imatges:* El Torrent Ballester, del 1977 al 2014. *Jaume Muns*

Equip de redacció

Anna Besora
M. Carmen Castellano
Maria Comas
Josep Lligadas
Jaume Muns
Montserrat Pastor
Miguel de la Rubia
Mercè Solé

(els quals, tot sigui dit, no compartim necessàriament les opinions que en aquest butlletí es puguin expressar).

La distribució d'aquest butlletí es fa per correu electrònic. Si no desitgeu rebre'l només cal que ens ho comuniqueu. I si voleu que li enviem a un amic o amiga vostres, feu-nos arribar la seva adreça. Gràcies.

Si voleu enviar articles per publicar, tingueu en compte que han d'anar signats i no sobrepassar les 40 ratlles o les 600 paraules. Els hauríem de tenir abans del dia 8 de cada mes.

El nostre correu electrònic:
puntviladecans@telefonica.net
El nostre bloc:
http://puntviladecans.blogspot.com
Segueix-nos al Facebook

Crisi, comerç, consum

Diuen que la ignorància és atrevida, i, en efecte, resulta una mica agosarat que el *Punt de Trobada* convoquéssim una taula rodona per tractar un tema del qual els membres de la redacció no hi enteníem gens més enllà del nostre paper de clients del comerç local. Però ens hi vam posar, i així ens trobàrem el passat 14 de gener amb Esteve Blanc, president de la Xarxa Comercial Viladecans, Ricard Caba, de la llibreria Els Nou Rals, Josep Domènech, pagès, i Carme Cruz Gimeno, regidora de Comerç i Turisme de l'Ajuntament de Viladecans.

No deuríem ser els únics preocupats per la marxa del comerç, perquè la sala es va omplir, encara que potser hi havia més regidors i tècnis municipals que no pas comerciants i pagesos, això que qui al llarg de les intervencions va plantejar més angoixa per la situació van ser els comerciants, mentre que la regidora va expressar que les dades de Viladecans no resultaven alarmants en el context actual i en relació a d'altres poblacions de la comarca.

La veritat és que el *Punt de Trobada* vam plantejar algunes qüestions pel broc gros: ¿Per què en altres ciutats del Baix Llobregat tira endavant un mercat de pagesos i a Viladecans no? ¿Per què sempre que posem el peu a Gavà en sortim convençuts –amb raó o sense– que s'hi compra millor que a Viladecans? ¿En quines coses han canviat els nostres hàbits de consum? ¿Com s'estan organitzant els comerciants de Viladecans? A Sant Climent, cireres; a Gavà, espàrrecs; al Prat, carxofes, ¿i a Viladecans?

I, sobretot, la pregunta: ¿Què podem fer entre tots per què el comerç local tiri endavant?

Perquè tots vam estar d'acord que el comerç local és una forma d'identitat de la ciutat, perquè configura el nostre paisatge urbà (i a l'inrevés: segons quin urbanisme compartimenta el comerç) i, sobretot, el nostre veïnatge, els nostres itineraris, passejades, costums, relacions. Sense comerç, deia en Ricard Caba, ens convertim en una ciutat dormitori.

Es van dir força coses. I alguns dels assistents potser esperaven (ai!) que d'allà en sortissin propostes i acords concrets i en deurien sortir decebuts tot i que a mi em va resultar molt interessant el que va sortir.

Malgrat les explicacions tècniques que es van donar no em queda gens clar per quin motiu no tenim un mercat pagès que, com deia una de les assistents, en altres localitats aconsegueix mobilitzar moltes energies cap al comerç, el lleure, la restauració, etc. Són un misteri també les normes que, per exemple, impedeixen que les fruites i verdures de Viladecans, un cop han passat pel Born (perdó, Mercabarna, aquest mercat global que és un repte per als productes locals), no puguin ser reconegudes com a productes de proximitat quan es venen a Viladecans mateix.

Sembla que les tan amenaçades (per Eurovegas) escarxofes dels nostres camps ara podran ser reconegudes amb la denominació "Escarxofa-Prat", cosa que s'entén i que ha costat molt d'esforç, però que va provocar l'estupor de la concurrència. I també em va quedar clar que disposem d'una gran varietat de productes de qualitat... tan gran que resulta difícil identificar Viladecans amb un de sol. Algú va xiuxiuejar: xíndries? apis? Ja veurem.

Sobre el contenciós Gavà-Viladecans es va mantenir la divisió d'opinions no tant sobre la qualitat del comerç sinó sobre com l'ajuntament "mima" els comerços. Algú va reclamar una millora de l'enllumenat –cosa que sempre

impel·leix el personal a passejar en l'entorn– i aquí l'Esteve Blanch va explicar el munt d'iniciatives d'animació que està emprenent la xarxa comercial.

La regidora va posar l'accent en les iniciatives de suport als emprenedors i la formació als comerços, perquè avui la forma de portar una botiga requereix un canvi de sistema i de mentalitat considerables. I sembla que, segons les enquestes, els homes i dones de Viladecans estem més satisfets avui amb el comerç local que no pas anys enrere.

En Ricard Caba, proposava instaurar una moneda pròpia (una iniciativa que du a terme una ciutat com Bilbao per promoure el comerç local). A mi se m'acut com a mínim una proposta: ¿per què no un receptari de cuina amb productes dels nostres camps? Identificar i posar en valor allò que es cull a Viladecans no estaria malament. Un altre dels assistents es queixava que per Sant Sebastià no hi havia cap activitat prevista, com si la Festa Major hagués passat a millor vida. ¿I per què no una activitat muntada pels comerciants? En fi, tot és posar-hi.

Mercè Solé

Imatges que no volem perdre

Sec a la cadira. He d'escriure un article sobre les dones, sobre el 8 de març, per al *Punt de Trobada.* I em vénen moltes idees al cap però, avui, sento que no tinc fluïdesa per desenvolupar-ne cap. Penso en el retrocés que estem vivint en els drets sexuals i reproductius. Penso en el feminisme, com a lluita per garantir els drets de les dones però, sobretot, com a moviment que ha lluitat i lluita per garantir la igualtat d'oportunitats. Penso en els homes que volen trencar amb el rol masculí que la societat els ha atribuït, amb els homes que reconeixen les seves pors i treballen per aprendre a gestionar les seves emocions. Penso en la maternitat i en la no maternitat com a decisió lliure...

I em vénen al cap imatges.

Recordo quan treballava amb joves fent xerrades de sexualitat i afectivitat, i organitzant tallers de prevenció de relacions abusives. Són dones joves, amb inquietuds, amb aspiracions acadèmiques i professionals, amb ganes de superar-se a si mateixes. Moltes dones joves però que creuen que "Crepúsculo" és la millor història d'amor romàntic que ha existit. Que disfressen tota aquesta càrrega amb un discurs igualitari, però alhora, pateixen i se senten insatisfetes sense identificar ben bé per què. I recordo els agraïments d'aquelles dones joves per haver generat un espai de confiança per poder tractar aquests temes. I ara penso, tot el que elles em van ensenyar a mi. I em fa molta ràbia que això es qüestioni i es pugui perdre.

I recordo una de les primeres coses que vaig fer com a regidora d'Igualtat. Em vaig llegir les valoracions d'un dels grups d'autoestima que es fa des del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD). Dones de mitjana edat, amb històries de vides diferents. Dones que decideixen posar en valor el que són, que decideixen buscar un espai en el seu dia a dia per elles mateixes, per acceptar-se amb les seves imperfeccions, i que decideixen aprendre a reconèixer les seves necessitats i demanar que es tinguin en compte. Dones valentes. I em fa molta ràbia que això es qüestioni i es pugui perdre.

Aquestes són algunes de les moltes tasques que es fan des del servei de joventut i des del programa de polítiques d'Igualtat a nivell local. Una tasca que es fa gràcies a moltes persones i professionals que s'impliquen i que els apassiona la seva feina. Una tasca que els municipis volem continuar fent, perquè la creiem necessària. Tasques i competències que no volem que cap llei estatal ens prengui.

I m'adono que no he parlat del 8 de març... Ara, amb el poc espai que em queda, només puc fer una crida a totes les persones que creguin que aquesta tasca és important. Faig una crida a sumar esforços i a treballar conjuntament. La feina que queda per fer es tanta que transcendeix que només ens en recordem d'un sol dia.

Verónica Arasil

L'hort immens de Josep Pla

De petit, a casa dels avis, sempre m'havia fixat en un dels pocs llibres que decoraven els prestatges del moble gran del menjador. Dic "decoraven" perquè era estrictament així. Tots dos venien de pagès i amb prou feines havien anat a estudi. El temps lliure el dedicaven a cuidar l'hort i les gallines, a caçar espàrrecs, bolets, llenya... o a descansar, que prou s'ho mereixien després de tants anys d'ajupir l'esquena.

Aquell llibre-objecte em resultava especial, per exclusiu, però fa poc que vaig atansar-m'hi quan va caure de nou a les meves mans. La meva sorpresa va ser descobrir que es tractava d'una "Guia de Catalunya" de Josep Pla amb fotografies de Francesc Català-Roca. *La crème de la crème,* vaja. Als crèdits s'explica que és una edició especial per a "la Caixa" de 1978 amb el copyright d'Edicions Destino, l'editorial que va publicar l'obra completa de l'escriptor empordanès.

Amb tota probabilitat el llibre va ser un obsequi de l'entitat financera, un regal d'empresa, de manera que la mateixa guia deu adornar encara milers de prestatgeries arreu del país. Sigui com sigui, un petit tresor que val el seu pes en or. Primer, perquè recull la peculiar forma de veure i entendre el món de l'autor, una mescla de detallisme, paisatgisme, realisme màgic i predilecció pels plaers de la vida. Segon, perquè esdevé una radiografia molt interessant del país a les darreries del franquisme, amb una societat en plena efervescència. I tercer, perquè està magníficament il·lustrat amb fotografies en blanc i negre de Francesc Català-Roca, un dels millors fotògrafs que ha parit mai Catalunya.

La "Guia de Catalunya" també passa per les nostres contrades. Viladecans hi apareix un parell de cops. Pla escrivia que "el curs baix del Llobregat constitueix el rebost de Barcelona (...) L'expansió de la ciutat l'ha convertida (la comarca) en un suburbi industrial, cosa que ha permès d'intensificar els conreus. Les seves condicions agràries són excel·lents: terrenys d'al·luvió, fèrtils, molt ben regats per aigües subterrànies i pels dos canals que s'escolen paral·lelament al riu, un clima benigne, assolellat i amb un grau d'humitat molt alt".

Continuava així: "A la comarca, hi hem de distingir la vall del Llobregat i el sistema deltoïdal. La vall constitueix un vastíssim fruiterar, importantíssim a Catalunya. S'inicia a ponent del Prat i puja fins a Martorell; forma el jardí més prodigiós d'arbres fruiters que el país pot presentar. (...) Si el visiteu per la primavera, és un paradís terrenal. (...) Ací hi trobareu les més altes qualitats de la fruita a Catalunya. (...) En un mot, la vall del Llobregat constitueix una de les comarques més admirablement aprofitades i cultivades amb una tenacitat digna d'ésser subratllada".

A aquestes lloances, que ens haurien de fer pujar l'autoestima i revalorar el nostre patrimoni natural i agrícola, afegia: "El delta del Llobregat és la més gran concentració hortícola del país. (...) En aquest hort immens, la carxofa hi és un dels cultius més importants. (...) Aquest delta és una

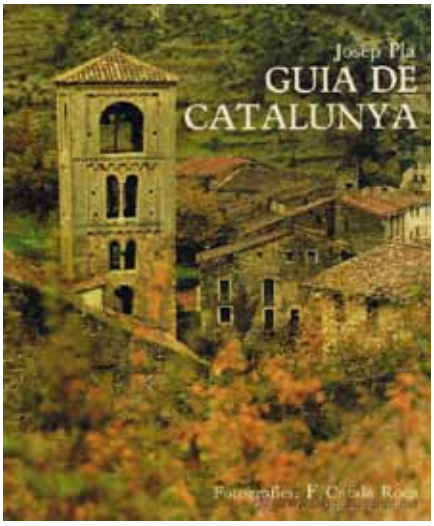

benedicció, providencialment posat a les portes de Barcelona, i demostra que els qui fundaren la ciutat, entre el Besòs i el Llobregat, tingueren molt bon cop d'ull per a l'assentament del nucli habitat". Tot plegat per concloure: "La seva considerable importància agrícola l'agermana amb els tentacles industrials de Barcelona que es projecten sobre la comarca, i tot plegat forma un complex d'un volum absolutament respectable".

Han passat més de trenta anys des de la impressió d'aquest llibre. Un temps en què s'ha aprimat massa el terreny agrícola, tot i que s'han materialitzat avenços proteccionistes com el Parc Agrari del Baix Llobregat. Per desgràcia massa sovint veiem amenaces que posen en perill la integritat de l'espai. L'especulació i la ceguesa davant el diner ràpid són les principals enemigues. Confiem que entre tots siguem capaços d'evitar que les paraules de Pla s'enfonsin en el curs de la història.

Josep Ginjaume

Ens acomiadem d'Antonio Calzada, llibreter de Viladecans

Quan la meva amiga Bárbara em va demanar d'escriure un petit article sobre l'Antonio Calzada no m'hi vaig poder negar.

L'Antonio, amic i llibreter a la llibreria Els Nou Rals durant més de 20 anys, ens va deixar el passat mes de setembre. Feia molt que estava malalt, de fet sempre havia estat delicat de salut, però com va dir un gran amic seu, *se lo llevó un virus cabrón* quan encara no tocava.

Tot i ser una persona molt discreta l'Antonio ha estat una figura important per al nostre poble a més de ser un gran lluitador. Va lluitar a primera fila pels drets dels treballadors; va col·laborar per aconseguir un poble més digne i culte i sobretot, va lluitar contra una malaltia silenciosa i persistent.

De jove havia treballat a la fàbrica de la Roca. Com a persona inquieta i desitjosa dels drets individuals i dels treballadors va formar part del cercle actiu durant la vaga del 1976. Va continuar defensant activament aquests mateixos drets en grups al marge de partits i sindicats fins a mitjans dels 80, quan la societat s'havia tranquil·litzat i potser conformat i la seva salut va empitjorar.

Va ser llavors quan l'Antonio comença a treballar a la llibreria Els Nou Rals. Aquí va fer, juntament amb el Jordi Vicente, una tasca molt important: difondre cultura a Viladecans. Des de darrera del taulell va recomanar llibres a petits i grans; va encoratjar a llegir a gent que ni s'ho plantejava. Perquè l'Antonio sabia recomanar (que no vendre) llibres. No recomanava el que ell considerava un bon llibre sinó el que creia que li podia agradar al lector. Tenia la capacitat de veure l'individu i les seves necessitats, no el client.

La seva actitud davant la vida reflectia la seva gran cultura, tenia una gran capacitat d'aprenentatge i deducció; sabia escoltar i aprendre del que escoltava; gran lector que es dotà d'un vocabulari riquíssim. Tots els que hem compartit amb l'Antonio Calzada una tarda en som més rics i ens podem considerar uns afortunats. També avui, una mica orfes.

El passat 25 de gener un grup d'amics i familiars vam fer-li un homenatge com a ell li hagués agradat, amb tambors d'Híjar, bona lectura, música de cinema, *migas* fetes per la seva mare i vi. Va ser fantàstic.

Antonio, només hi faltaves tu.....

Mònica Morales Cerezuela

CICLE DE PRIMAVERA ELS DIJOUS D'ÒMNIUM

Conferència

"EL LLEGAT DELS INDIANS. CUBA A CATALUNYA"

Amb Tate Cabré, periodista, fotògrafa i traductora

13 de març de 2014, a les 19.30 hores a la Torre del Baró (Àngel Guimerà, 2)
Viladecans

L'Outlet i el comerç

Tot just fa set mesos que tinc l'honor de ser el President de la Xarxa Comercial de Viladecans, una entitat amb un centenar de socis del sector del comerç majoritàriament. Durant tot el 2013 el tema estrella ha estat el mateix Outlet que la multinacional Neinver installarà properament a la nostra ciutat. No fa falta dir que la posició de la Xarxa és NO EL VOLEM, però no és un no a l'Outlet, és un NO a més grans superfícies a la nostra ciutat i rodalies. El nostre principi d'existència és la creença en el petit comerç, el comerç de proximitat, el de tota la vida, el que ha aixecat aquest país des dels seus inicis.

És per això que des del primer dia hem encapçalat el grup de treball que juntament amb les associacions de comerciants de la zona i l'Associació de Botiguers de Catalunya hem emprés accions diverses i hem difós el nostre missatge a tots els alcaldes de la zona, Consell Comarcal, Diputació, Generalitat i tots els grups polítics del Parlament de Catalunya. Hem explicat l'afectació que poden tenir comerços d'aquest tipus en el comerç de les poblacions properes i sobretot el creixement de grans superfícies que està patint el Baix Llobregat els últims anys. Molts partits ens han donat suport, altres un copet a l'esquena, d'altres no han obert ni la porta, però el que hem aconseguit és que la nostra queixa no quedi en va.

Actualment està en procés de licitació un estudi pagat per l'Ajuntament de Viladecans i la Diputació de Barcelona sobre l'impacte de l'Outlet i l'Ajuntament de Barcelona ja n'ha fet un i està en fase de conclusions. Del de Barcelona puc dir que el Regidor de Comerç de Barcelona, Raimon Blasi, em va avançar que l'impacte de l'Outlet seria al voltant del 2% de la facturació total dels comerç de Barcelona (incloent tots els comerços i centres comercials de la ciutat).

La pregunta que tenim al cap és si Neinver crearà aquest Outlet de Luxe de grans marques que diu, similar al que té a las Rozas de Madrid, o acabarà sent un Outlet de marques comercials com el que han acabat fent a Sevilla. Si és la primera opció l'impacte serà menor perquè els preus seran elevats tot

i ser un outlet, jo ho he comprovat en un viatge recent a Madrid on l'he visitat. El de Sevilla, degut a les baixes vendes ha anat modificant el seu perfil a un perfil més baix i això ha obert el ventall de clients que hi poden anar.

El que demanem des de Xarxa i que hem fet públic és que l'Ajuntament de Viladecans inverteixi el mateix que invertirà en ajudar l'outlet: ells tindran carrers nous, il·luminació nova, parades d'autobús, pàrquing gratuït... L'eix comercial del centre de Viladecans actualment no és ni serà el mateix, patim problemes de llum insuficient a l'hivern, que deriven en problemes de seguretat, els terres dels carrers peatonals tenen molts desperfectes tot i ser relativament nous, tot l'eix comercial està rodejat d'aparcament de pagament. Necessitem que aquestes coses es compleixin per competir amb igualtat d'oportunitats. No demanem res més que el mateix que ells tindran, ni un euro més.

Si això no es compleix abans de l'estiu del 2015 el flux de gent pot canviar i transformar aquesta ciutat en una ciutat dormitori, rodejada de centres comercials. No volem aquesta transformació, volem un comerç de qualitat per enfortir el caràcter d'aquest poble i crear nous eixos comercials per traslladar aquest comerç de qualitat i proximitat a tots els barris de la ciutat.

Aquest es el nostre propòsit per el 2014 i part del 2015!

Esteve Blanch Barrot

S.O.S. La Escola Mediterrània peligra!

El Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya ha decidido que en nuestra escuela ya no hay cabida para los niños, que es hora de cerrar la entrada de P3, los más pequeños. Hablan sobre demografía y recortes presupuestarios, pero las familias nos negamos a aceptar que nos impongan este cierre encubierto. Nos dicen que NO se cierra, que en un futuro es posible que sea un instituto, menudo futuro que tampoco aseguran, pero si no pueden entrar más niños en P3, que lo llamen como quieran, ESO ES CERRAR.

Las familias que ya tienen hijos en la escuela y hermanos por escolarizar, sufren porque no saben dónde acabarán sus hijos, es posible que en colegios diferentes, ya que no les dan solución, ni siquiera les aseguran la plaza de los más pequeños en el colegio que está puerta con puerta del nuestro. Les han dicho que hagan la preinscripción y que en septiembre ya veremos.

Las familias que tienen los hijos escolarizados, sufren porque saben que en cuanto no dejen entrar más niños, algunos padres comprensiblemente empezarán a buscar otros colegios, porque no ven futuro aquí, la despoblación que eso supone, facilitará el desmantelamiento del colegio, hecho con el que ya cuenta Ensenyament.

Nos cierran y nos dejan a nuestra suerte. **Es cierto que no tenemos una escuela de ladrillos, pero eso no quiere decir que no tengamos una escuela**, lo importante es lo de dentro, nuestra entidad como colectivo, los niños, el colectivo docente y las familias, somos una *escola verda*, somos un grupo formado, somos personas y somos el alma de la escuela, no somos números demográficos que desmantelar.

Estamos en barracones desde hace más de seis años, nos trasladaron y nos pidieron calma, y nosotros esperamos pacientemente, nos prometieron una escuela que nunca llegó, pero eso no nos inquieta, porque nosotros somos la escuela, claro que queremos un edificio, pero eso es secundario, ahora solo necesitamos un módulo para continuar con nuestra escuela.

Lo más triste es que el Ayuntamiento, aunque no le compete, se ofrece a pagar a fondo perdido 300.000 € para instalar nuevos módulos, y asegurar la continuidad de la escuela, pero la Generalitat le ha dicho que NO.

Pues nosotros decimos que sí, sí se puede.

Nos negamos a que nos desmantelen, nos negamos a que nos impongan un cierre sin poder hacer nada al respecto porque nos lo presentan como un hecho irrefutable, pues no señores, recogeremos firmas, hablaremos con los medios, moveremos Roma y Santiago si hace falta, pero no nos van a impedir tener nuestra escuela.

Se ha creado una página en Facebook, donde exponemos públicamente nuestra reivindicación: "Salvem l'Escola Mediterrània de Viladecans" www.salvemescolamediterrania.org donde quien pueda solidarizarse o aportar ideas, será bienvenido.

Hemos recibido muchas muestras de apoyo empezando por el Exmo. Sr. Alcalde, D. Carles Ruiz Novella y pasando por asociaciones de padres de otros colegios y asociaciones de vecinos de Viladecans, hoy nos pasa a nosotros, mañana puede que a tus hijos. Gracias a todos.

L'Escola Mediterrània de Viladecans dice: ¡Sí se puede!

Padres y madres de la Escola Mediterrània

Amb el català a l'escola no s'hi juga

La meva llengua materna és el castellà, i la meva llengua paterna el català. Domino totes dues llengües per igual, de manera que sovint no sóc conscient de quina estic fent servir. M'estimo les meves llengües, perquè formen part de la meva història personal. Però n'hi ha una que està en perill, malgrat ser l'originària del país on visc, del país on sóc, del país on han nascut els meus fills. El català.

Aquesta setmana hem sumat a la llista de despropòsits contra el català la sentència del TSJC, que fixa un 25% d'horari lectiu en castellà en aquelles escoles on una família hagi demandat el sistema d'immersió lingüística. El sistema educatiu català havia garantit un pla específic als alumnes de les famílies demandants, ja que els tribunals els havien reconegut el dret a rebre l'ensenyament en castellà. Un dels pares demandants no en va tenir prou, i davant dels tribunals diu "això segrega, fa diferent al meu nen".

Perdoni, però qui fa diferent al seu nen és vostè. I què passa amb la resta de famílies? Perquè una família no està disposada a adaptar-se, la resta han de renegar dels seus drets? Què diria si un alumne vegetarià en lloc de rebre una dieta especial obligués la resta de nens a renunciar a la carn? O què li semblaria si per tal que un nen no se sentís diferent tota la classe hagués d'aprendre l'Alcorà? Faria el mateix si anés a viure a Alemanya? O a Anglaterra? No, oi?

Aquí sovint et responen... no és el mateix, perquè el castellà és llengua oficial. O, Catalunya no és un estat. Correcte, però el català també és oficial i és la llengua emprada en la immersió lingüística. Un model reconegut arreu pels beneficis que comporta, un model flexible que s'autoregula en funció de les necessitats sociolingüístiques de cada territori.

A més, quan et diuen que l'exemple d'anar-se a viure a Alemanya no serveix parteixen d'informació errònia, hi ha massa gent que es pensa que parlem català "per donar pel sac". Sembla molt fort, oi? Doncs és així.

És esgotador haver de respondre arguments com "Para qué sirve el catalán si solo se puede hablar en Catalunya?" Pues para lo mismo que el finés o el sueco. És la llengua en què s'expressen i viuen milions de persones, la llengua que parlen els habitants d'aquest racó de món des de fa més de deu segles.

Vull la independència per molts motius, però un d'ells és deixar de defensar obvietats, deixar de lluitar per defensar la meva llengua, deixar de perdre energies combatent agressions incomprensibles. Vull una Catalunya independent on blindarem el català i seguirem usant el castellà, perquè vull conquerir drets, no rebaixar els que tenim ara.

Bàrbara Lligadas

Turista a Jordània, invasor de la història: Amman (i 2)

Els jordans tenen una relació més intima amb la terra, amb els animals. Al mercat els venen vius, els conills, les gallines. Els animals, els camells, els cavalls, encara formen part de la seva forma de viure. Els animals domèstics no són un joguina de companyia sinó que formen part central de la seva vida i no estic segur que en conjunt els animals hi hagin guanyat gaire, ni tan sols els pits de pollastre que ja neixen filetejats de fàbrica. L'amorosa relació dels països secs amb l'aigua està present en el nom de la seva capital, Amman, "ciutat de les aigües", dita així per una cabalosa font que brolla en un dels seus turons. De fet, Ptolomeu Filadelf l'havia batejat Filadèlfia al segle III aC. en homenatge a si mateix, per variar.

"Jordània rep els refugiats com a germans. Som un país de refugiats", deia el guia. El 1948, Amman era una petita ciutat de poc més de trenta mil habitants, va créixer amb els palestins foragitats de la seva terra per fer l'estat d'Israel, i ara amb els egipcis i sirians, fins arribar a més d'un milió i mig.

Jordània és un territori repoblat per refugiats polítics: dos milions de palestins, un de cada tres jordans. Els jordans voldrien esborrar fronteres, i fer una gran nació àrab, en part perquè els seus fills emigren a treballar a països més rics, en part perquè se senten units per una identitat que fa seus tots els refugiats, en part perquè els orígens nòmades els fan molt d'aquí i molt d'allà. Alguna cosa té a veure la concepció de la família dels àrabs, la seva connexió central al món, un gran rusc ple d'avis, germans, cosins, etc., que necessiten reunir-se, relacionar-se i fer pinya. Formen una cultura més comunitària que la nostra que s'individualitza sota el lema "millor sols que mal acompanyats" que triomfa en tertúlies i cafès.

Diuen que hi ha ciutats caòtiques, molt caòtiques, i Amman. La ciutat ha estat urbanitzada sobre 19 turons i 8 cercles, una geometria amb poques rectes i cap perpendicular. Un alt i gran viaducte creua Amman entre els turons com una autopista amb xanques. Blocs no gaire alts, la majoria de pedra blanca que es torna arrebossat ocre verdós als barris pobres, un paisatge auster i igualitari, trencat per l'exhibicionisme dels gratacels libanesos o dubaitís. La circulació d'Amman és de clàxon fàcil, sorollosa per definició. La relació amb els escassos semàfors és inexistent, en verd o en vermell, però s'estableix un joc pacífic i insospitadament amable amb els vianants que creuen les calçades al seu aire.

Sota les espectaculars ruïes de l'acròpoli i del temple romà d'Hèrcules s'estén la ciutat vella, el barri baix. Es pot fer drecera baixant entre habitatges per escales que no se sap si són particulars o públiques. Aquesta ambigüitat, els espais privats poc privats, com en alguns patis d'Andalusia, està present en l'Amman més popular. Botigues a la planta baixa, hotels al primer pis i habitatges al segon pis, balconades per prendre el té que semblen particulars i no ho són, patis interiors convertits en botigues, amb calces, sostenidors i temptacions preconciliars amb brodats i transparències que farien trontollar Fellini i Rouco Valera.

La dona està poc present a l'espai públic. Tot i així les joves han incorporat la coqueteria al yihab i juguen a combinar dos colors, el del mocador cenyit al front i el dels cabells, i fan de les celles dues pinzellades negres que ressalten els ulls sota el front nu. Les noies comencen a copar les taules dels coffee shop, soles o en grup, per trencar el monopoli dels homes i donar llargues calades perfumades a les nargiles, les pipes d'aigua. Vaig tenir la impressió que no tot és fum.

Elles han iniciat una revolució silenciosa i definitiva.

José Luis Atienza

Camells al desert. Fotografia: Francesc Gudiol

Vista del Down Town Amman. Fotografia: Francesc Gudiol

Sí a la consulta, sí a la democràcia

Vagi per davant la meva felicitació a la revista *Punt de Trobada*, que ha esdevingut el millor mitjà per debatre, a Viladecans, sobre les diverses opcions de futur per Cataluunya. En els darrers mesos hem llegit en aquestes pàgines virtuals opinions a favor d'una reforma constitucional (Josep Lligadas, i abans Ignacio Puras), sobre la proposta de "*Procés Constituent*" (Ramon Cuñé) i a favor de la consulta (Bàrbara Lligadas i jo mateix). Totes aquestes posicions són igual de respectables, però permeteu-me aportar, ras i curt, els motius pels quals crec que la consulta s'ha de fer, i pel quals votaré que sí.

1. En democràcia, el vot és el valor suprem. No s'hi val escudar-se en Constitucions ni trabes legals per frenar la voluntat d'un poble. Els catalans tenim dret a votar, així ho vam demanar un milió i mig de persones en la manifestació de la Diada de 2012, i érem encara més a la Via Catalana el passat 11 de setembre. Voler impedir la consulta significa no creure en la democràcia.
2. La llengua catalana torna a estar amenaçada. No és una exageració. El ministre d'Educació, José Ignacio Wert, va dir que la seva funció era "españolizar a los niños de Catalunya". La nova llei d'educació i les sentències dels tribunals, demostren que la pressió contra el català és un fet. Sense oblidar les agressions al català a les escoles balears, l'eliminació de Canal 9 o l'invent del LAPAO a la Franja.
3. El tema econòmic, sagnant, però no és l'únic important. Cada any, Catalunya aporta 16.000 milions d'euros a la Hisenda espanyola que no tornen. Qui no s'ho vulgui creure ha d'obrir els ulls davant l'última jugada del Ministre Montoro: no fa públiques les balances fiscals "perquè el resultat portaria a males interpretacions". Això sí, després d'ofegar les finances de la Generalitat, ve Hisenda i ens presta els diners amb interessos… Quina presa de pèl!
4. Exigir gestionar els nostres diners vol dir reivindicar tenir fons per fer hospitals, per construir escoles, per no reduir serveis socials, per dotar-nos d'infraestructures. Ara no podem fer-ho, i cadascun de nosaltres, de Viladecans o d'on siguem, en patim les conseqüències.
5. Catalunya no és tinguda en compte en el conjunt d'Espanya; al contrari, en ocasions allò que soni a català és vist gairebé com a estranger. Per exemple:
   - Hauria de ser l'Estat Espanyol el primer en defensar la cultura i la llengua catalana, si és que creuen que també és una llengua espanyola com fa qualsevol estat plurinacional seriós, com Canadà, Suïssa o Bèlgica.
   - No es permet que Catalunya participi de cap institució europea, ni esculli els seus propis diputats al Parlament europeu en les eleccions del maig, com sí que faran Escòcia, Gal·les o les regions de França.
   - I les seleccions esportives? Ens diuen: "No podeu tenir selecció perquè no sou un Estat". Doncs la solució és…
6. Després de 36 anys de la Constitució de 1978, molts catalans estem cansats. Jo mateix vaig creure que Catalunya podia encaixar en una Espanya plurinacional, digue-li federal, autonòmica o d'una altra forma. Però des del poder polític espanyol (ni tampoc intel·lectuals i pensadors) no hi ha el més mínim interès ni en respectar la personalitat catalana, ni en reformar l'Estat. Ni entenen ni volen entendre les nostres peticions: ni el federalisme del PSC, ni els intents de Jordi Pujol de fer pedagogia per les espanyes, ni tan sols el modestíssim intent de Sánchez-Camacho. Si no els volen escoltar ni PSOE ni PP, per què hem d'insistir?

Estats europeus sorgits després de l'any 1900

Noruega (1905)
Bulgària (1908)
Albània (1912)
Finlàndia (1917)
Polònia (1918)
Hongria (1919)
Irlanda (1922)
Islàndia (1944)
Xipre (1960)
Malta (1964)
Armènia (1991)
Azerbaijan (1991)
Bielorússia (1991)
Croàcia (1991)
Eslovènia (1991)
Estònia (1991)
Geòrgia (1991)
Letònia (1991)
Lituània (1991)
Moldàvia (1991)
Ucraïna (1991)
Bòsnia H. (1992)
Macedònia (1993)
Eslovàquia (1994)
República Txeca (1994)
Montenegro (2006)
Escòcia(2014)???
Catalunya(2014)???

Però al final, si volem la consulta no és per motius simbòlics, econòmics o de defensa de la llengua. És molt més senzill que això: qualsevol nació, amb el pas del temps, només té dues opcions: o es converteix en un Estat Independent o desapareix immersa en un altre estat hegemònic (i amb ell, desapareixen la seva llengua i la seva identitat).

Davant d'aquestes dues opcions, jo ho tinc clar: una consulta democràtica, i una decisió d'independència, respectuosa amb els veïns.

Carles Lozano

L'Any Magdalena Modolell

D'aquí un any, el 7 de gener de 2015, en farà cent de la mort, al seu palau de Viladecans, que ara coneixem amb el nom de Torre Modolell i que és la seu de l'Ajuntament, d'un personatge molt destacable de la nostra història ciutadana: Magdalena Modolell.

Era un dona rica, membre de la burgesia barcelonina, que va reunir per diverses herències familiars un extens patrimoni de terres i edificis, bona part del qual es trobava a Viladecans. D'ideologia catòlica conservadora, va afavorir tota mena d'actuacions de reforçament de l'església, però alhora, dintre la manera de fer paternalista pròpia de la burgesia catòlica de l'època, va posar en marxa diversos serveis per a la gent de Viladecans. A la seva mort, es van iniciar batalles considerables pel repartiment de la seva herència; per sort per a tots, d'aquestes batalles la ciutat n'ha sortit afavorida amb un dels símbols més preuats que ara tenim: el palau i el jardí que ella es va fer construir per l'arquitecte Josep Azemar a finals del segle XIX, i que a partir de 1920 és la seu del nostre Ajuntament.

La Torre Modolell i el seu jardí estan ara en unes condicions que desmereixen molt el valor que haurien de tenir per a tota la ciutat, de manera que, amb motiu d'aquest centenari, valdria la pena que l'administració municipal es prengués seriosament la necessitat de rehabilitar aquests espais.

Però, evidentment, no n'hi ha prou amb això. Magdalena Modolell és un personatge que mereix ser destacat com a símbol ciutadà, més enllà de les consideracions que es puguin fer de la seva ideologia. I per això, des del Grup Tres Torres, proposem declarar un "Any Magdalena Modolell" i, entre altres iniciatives possibles, n'oferim aquí unes quantes. Algunes les tirarem endavant el Grup Tres Torres, altres necessitarien col·laboracions més àmplies o serien de competència municipal. En tot cas, aquí estan:

1. Magdalenada popular. En una data propera al del dia 7 de gener de 2015, i en el marc de la Festa Major d'Hivern, el Grup Tres Torres us convida a una magdalenada popular a la plaça de la Vila, per a la qual esperem comptar també amb tota la cohort festiva de Viladecans.

2. El calendari 2015. Ens proposem d'editar un calendari de l'any 2015, amb fotografies del personatge i també d'edificis i llocs significatius relacionats amb ella. Un calendari que no podrà faltar en cap casa viladecanenca.

3. Una trobada d'estudi. Es podrien preparar unes sessions d'un o dos dies per conèixer millor el Viladecans de l'època de Magdalena Modolell, amb tot el seu context social, polític, ideològic i religiós.

4. Un espai públic que porti el nom de Magdalena Modolell. Magdalena Modolell no té dedicat cap carrer ni espai públic a Viladecans. La Rambla Modolell, que porta el seu cognom, està dedicada, com ja es diu a les corresponents plaques, a la família Modolell, no a ella personalment. El Grup Tres

Torres proposa que es resolgui aquesta mancança posant el nom de "Jardí de Magdalena Modolell" al jardí del seu palau, ara anomenat "Jardins de Can Modolell".

5. Una estàtua asseguda en un banc de la plaça. A moltes ciutats hi és. Tenir un personatge conegut assegut en un banc públic és un bon atractiu. Estaria bé tenir una estàtua de la Magdalena Modolell asseguda en el banc de pedra que hi ha just davant del seu palau, o en un altre banc de la plaça.

7. I finalment, el mausoleu. Magdalena Modolell és enterrada al cementiri de Viladecans en un mausoleu senzill i que ara està força abandonat. Estaria bé que l'Ajuntament, ja que està allotjat al seu palau, vetllés també per la seva sepultura.

Josep Lligadas Vendrell

Dues excel·lents publicacions

Els paradisos fiscals. La brutícia sota la catifa.

¿Com funcionen els paradisos fiscals? ¿Com actuen fiscalment les multinacionals? Justícia i Pau acaba de publicar aquest fulletó que analitza una de les realitats que mostren el mal funcionament del sistema financer global actual, així com la manca de regulació internacional de les finances mundials. L'objectiu del quadern és contribuir a informar i sensibilitzar l'opinió pública per tal que faci sentir la seva veu a fi de pressionar en favor de l'eliminació de tots els paradisos fiscals.

Podeu trobar el fulletó en format virtual a http://www.justiciaipau.org/images/files/Q41.pdf.

Atrapades als llimbs. Dones, migracions i violència sexual.

Sònia Herrera, periodista, descriu la situació de les dones africanes i llatinoamericanes que inicien una migració travessant grans extensions de terreny i que pateixen tota mena de vexacions pel camí i a qui, en el millor dels casos, espera una realitat social i laboral més que difícil. El podeu aconseguir gratuïtament al web de Cristianisme i Justícia.

Mercè Solé

Les catorze primeres rajoles

Aquí podeu veure les catorze primeres rajoles que aniran a les cases de Viladecans que ho han demanat, responent a la campanya engegada pel Grup Tres Torres. Aquests dies les començarem a posar. I ja ho sabeu. Si voleu posar a la façana de casa vostra el nom corresponent, envieu un correu al Grup Tres Torres i ens posarem en contacte amb vosaltres. La nostra adreça és trestorresviladecans@telefonica.net

Rosa Piñol

ÀGUILA CALÇADA (AQUILA PENNATA)

Viladecans, Remolar-Filipines 15/12/2013

Estat de conservació a Catalunya, propera a l'amenaça. És una au de presa de mida mitjana. Pel que fa al plomatge, n'hi ha de dos tipus, el fosc i el pàl·lid. Fora del període nupcial, sol volar junta freqüentment. Per contra, a l'època de la hivernada se separen i la viuen en solitari. A la primavera següent, però, tornaran a retrobar-se en el mateix territori de reproducció de l'any anterior i, segons sembla, les parelles es formen de per vida.

Font. Wiquipèdia

Les apropiacions de terra per part de la Col·lectivitat Agrícola de la CNT de Viladecans, 1936-1937

A Catalunya una de les conseqüències de l'esclafament del cop d'estat militar i feixista del 18 de juliol va ser l'inici d'una revolució social que va repercutir en molts dels àmbits de la vida pública i privada dels ciutadans. Un d'aquests àmbits va ser el de la propietat. En els primers dies i setmanes de la revolució els comitès de partits polítics i sindicats antifeixistes i les mateixes institucions oficials va intervenir la propietat de molts dels seus ciutadans. En el cas de Viladecans, ERC i la CNT confiscarien la torre d'en Feliu i Gusiñé i l'escola de les monges de la Sagrada Família, respectivament, per a seus socials. El mateix Consell Municipal procediria a requisar la casa de la Torre-roja, propietat de Mercè Pratmarsó i Soler, per a destinar-la a ús escolar; també la Mina Modolell, propietat de l'Herència Modolell i la xarxa de conducció d'aigua potable que havia instal·lat en Llorenç Roig i Joan Garí, per a destinar-les al proveïment d'aigua potable per a la població.

En el cas de la propietat agrícola aquesta també va estar afectada per l'onada revolucionària i col·lectivitzadora dels mitjans de producció. Per a la nostra ciutat, podem tenir una primera aproximació a les terres que van ser col·lectivitzades i els propietaris afectats a partir de les declaracions que la secció agrària de la CNT va presentar a la Comissió de Responsabilitats de la Generalitat de Catalunya, per les quals es declarava el bé requisat i es sol·licitava que s'adjudiqués de manera definitiva a la col·lectivitat agrària.[1] Mesos després de produir-se les confiscacions de terres, era una manera de legalitzar la situació. Totes les declaracions que tenim es realitzen el 28 d'agost de 1937 per la Col·lectivitat Agrícola de Viladecans, representada per Elies Miravet i Rochera, excepte tres que es fan el 29 de juny de 1937, de les quals una la fa el Sindicat de la Indústria d'Edificació, Fusta i Decoració de la CNT-AIT de Viladecans, representat per Martí Aragonés, en qualitat de secretari del sindicat, i les dues següents pel Sindicat de la Indústria de l'Alimentació – Secció Agrícola de Viladecans, de la CNT-AIT, en el qual s'integrava la Col·lectivitat Agrícola, representat per Josep Domènech, també en qualitat de secretari. Segons aquestes declaracions totes les terres requisades estaven destinades "al servicio de la referida Colectividad y para el mantenimiento de las familias que la componen".

En total són 58 propietaris afectats i un total de 881 mujades i 4 mundines confiscades. Respecte a l'amillarament de 1931 correspon només el 9 % dels propietaris agrícoles de Viladecans i el 23,9 % de tota la terra conreada (3.677 mujades i 12 mundines i 650 propietaris).[2] Dels propietaris afectats per les apropiacions, la majoria corresponen a veïns de Viladecans (26 propietaris, 44 %), seguit dels veïns de Barcelona (13 propietaris, 22,4 %), essent la resta veïns dels pobles dels voltants. De vuit propietaris no coneixem el seu lloc de veïnatge, si bé de dos d'ells poden sospitar que són, també, de Barcelona. La gran majoria de les terres confiscades pertanyen a propietaris barcelonins, percentatge que s'incrementa fins al 64,6 % si s'inclouen les terres de Mercedes i Fernando García Massó (?). Aquests propietaris són desconeguts per nosaltres i no consten en l'amillarament de 1931, la qual cosa ens fa pensar en una errada, voluntària o no, en les declaracions de la Col·lectivitat. Entre els propietaris barcelonins mes afectats cal destacar Mercè Pratmarsó, Jaume Puigarnau, Montserrat de Casanovas i Mercè *Regull*. Les terres requisades a propietaris locals són només el 22 % del total, a destacar les propietats de Josep Bosch i Bonet, Roc Monmany i Pascual, Josep Carreras i Reguan i Joan Font.

1 "Documentación relativa a incautaciones realizadas a la comarcal del Bajo Llobregat. Sant Vicenç dels Horts - Viladecans, 1936", Sig PS, Barcelona, Generalitat, 1752, 2. Font: http://pares.mcu.es/Pares.

2 Vegeu la comunicació de Luengo Carrasco, Manuel. "L'estructura de la propietat agrària en el Viladecans de la dècada de 1930", comunicació presentada a la *5a Trobada d'Estudiosos i Centres d'Estudis de l'Eramprunyà. La pagesia ahir i avui a l'Eramprunyà*, 17 de novembre de 2012, Sant Climent de Llobregat, edició digital de +1000. Històries de Sant Climent, pàg. 76-86.

Segons les declaracions del Sindicat, l'ingrés de terres en la Col·lectivitat Agrícola es produeixen per diverses vies: lliurament de terres de manera voluntària per part del propietari o arrendatari atès que el primer disposa d'altres terres que es reserva per al seu manteniment i el dels seus familiars o bé disposa d'altres mitjans per guanyar-se la vida; i, en el cas dels arrendataris perquè passen a formar part de la Col·lectivitat; embargament de terres perquè aquestes estan "abandonades" i la propietat disposa de més terres o altres formes de viure; per l'absència dels propietaris o el desconeixement del seu lloc de residència; terres que es requisen directament a propietaris barcelonins perquè se suposen "abandonades" i, finalment, també, es confisquen aquelles terres els propietaris de les quals han fugit o desaparegut en els primers dies de la revolució (casos de Montserrat de Casanovas, Josep Feliu i Gusiñé, Fernando García, Salvador Lluch, Francesc Novell, Lluís Puigjaner o els Germans Gabrielistes).

Malgrat la justificació de l'abandonament de les terres el caire ideològic i social de les confiscacions queda al descobert quan en moltes de les declaracions es fa constar que el propietari de les terres era un "individuo de cuidado" (Francesc Font), era de "derechas" (Josep Bosch i Bonet, Joan Domènech o Joan Pugés i *Masellach*), era un "individuo de ideas poco favorable al Regimen actual" (Isidre Solina i Canals), vivia en l'opulència i es considerava "uno de los mas ricos de la ciudad" (Josep Deu i Castells). També es requisen terres els propietaris de les quals tenen botiga o comerços a la població, perquè la Col·lectivitat entén que ja poden viure dels establiments comercials, i per tant no necessiten les terres, casos com Eulàlia Domènech, Joan Mateu i Gorgas o Jaume Pugés i *Masellach*, que a més a més és el secretari municipal; a banda que en altres coincideix que a més de botiguers són, també, d'ideologia dretana, com són el casos de Roc Monmany i Pascual o Josep Miernau.

A més de les terres, la Col·lectivitat Agrícola, dirigida per la CNT, en els primers dies de la revolució va confiscar un solar i dues cases per a ús de la mateixa Col·lectivitat. A Bernat Miernau, "(...) desaparecido también en los primeros dias del movimiento" i considerat com "(...) el jefe de totes les forces reaccionàries i el que havia dirigit les persecucions durant el bieni negre",[3] se li va requisar un solar cobert del carrer núm. 16 (carrer de Pi i Margall)[4] per a dipòsit d'estris, materials i ferramenta de la Col·lectivitat, així com també una casa al carrer núm. 1 (avinguda del 14 d'abril), núm. 28 per a ús de quadres de cavalleries i garatge de carros per a la Col·lectivitat. A la comunitat dels Germans de Sant Gabriel se'ls confisca la casa del carrer núm. 1, 3 (mas de la Parellada) per a magatzem i oficines del sindicat, "(...) propiedad de los frailes desaparecidos cuando se inició el movimiento, la que fue incendiada"; es fa constar que la Col·lectivitat s'ha gastat 22.000 ptes. en concepte de reconstrucció de la casa. També es fa constar que a la casa es van trobar armes i municions. Honestament, no creien versemblant que els frares de Sant Gabriel disposessin d'armes i municions, a no ser que fossin escopetes de caça.

Imatge comercial del propietari Roc Monmany en la dècada republicana. AMVA, Junta Local de Recuperació Agrària.

D'aquesta anàlisi podríem derivar la conclusió que la col·lectivització de les terres no va ser tan profunda ni extensa com en un principi podria semblar tenint en compte la situació revolucionària, si bé sí que va tenir un caire ideològic evident dins del context de revolució i lluita de classes que va provocar la insurrecció militar.

3 Bernat Miernau, d'Acció Popular Catalana –partit de dretes català lligat a la CEDA, extrema dreta espanyola– va ser alcalde de Viladecans entre el 20 de maig de 1935 i el 18 de febrer de 1936, nomenat pel Governador General Interí de Catalunya, en subtitució del govern de la Generalitat, empresonat pels fets d'octubre de 1934.

4 A partir del setembre de 1936, seguint la lògica de la revolució transformadora de la societat, tots els carrers de la ciutat es van numerar.

Relació de terres apropiades per la Col·lectivitat Agrícola de la CNT de Viladecans, 1936-1937

Terres apropiades [1]	Propietari dels bens [2]
7 mujades i 12 mundines	Josep Almirall (Viladecans)
5 mujades	Maria Almirall (Viladecans)
3 mujades	Josepa Amat (Barcelona)

Terres apropiades [1]	Propietari dels bens [2]
1 mujada	Josep Andreu (Sant Boi de Llobregat)
30 mujades	Josep Bosch i [Bonet] (Viladecans)
2 mujades i 4 mundines	Margarida Busquets (Viladecans ?)
4 mujades i 8 mundines	Maria Cabré i Vehils (Barcelona)
4 mujades	Germans Campreciós i Vilaplana (Cornellà de Ll.)
22 mujades i 8 mundines	Josep Carreras i [Reguan] (Viladecans)
48 mujades	Montserrat de Casanovas i Fernández de Landa (Barcelona)
2 mujades	Tomàs Casas i [Carbó] (El Prat de Ll.)
8 mundines	Mercè Clavé (Viladecans)
3 mujades	Antoni Déu i [Cabanas] (Barcelona)
2 mujades	Josep Deu i [Castells] (Molins de Rei)
2 mujades	Carolina Domènech i [Condeminas] (Viladecans)
1 mujada i 8 mundines	Eulàlia Domènech (Viladecans)
4 mujades i 12 mundines	Joan Domènech (Viladecans)
1 mujada i 8 mundines	Juan Duran
9 mujades	Mariano *Escote*
1 mujada	Baldiri Faura i [Tetas] (Viladecans)
8 mujades i 8 mundines a Can Sucre	Josep Feliu i Gusiñé (Barcelona)
2 mujades	Alfonso Hernández
7 mujades i 4 mundines	Francesc Font (Viladecans)
22 mujades	Joan Font (Viladecans)
10 mujades i 12 mundines	Josep Formosa i [Vila] (Viladecans)
3 mujades	Rafael Forns [Romans] (Madrid)
18 mujades	Antoni Fortuny
45 mujades	Mercedes García Massó
258 mujades	Fernando García Massó
1 mujada	Josep Gusi (Viladecans)
4 mujades	Salvador Lluch (Gavà)
6 mujades i 8 mundines	Joaquim *Mariages* i [Basolas] (Viladecans)
8 mujades i 8 mundines	Antoni Mas i [Bosch] (Viladecans)
7 mujades en la carretera de la Vila	Joan Mateu i [Gorgas] (Viladecans)
8 mundines	Antoni Mestres
6 mujades en la carretera de la Vila	Josep *Miernau* (Viladecans)
5 mujades	Josep Monmany (Sant Climent de Ll.)
24 mujades	Roc Monmany i [Pascual] (Viladecans)
17 mujades i 8 mundines	Lluis Montserrat
20 mujades	Mercè Montserrat *Regull* (Barcelona)
16 mujades a les Marines	Francesc Novell i Mestres (El Prat de Ll.)
5 mujades	Joan Parés (Viladecans)
3 mujades	Teresa Pau i Baulida (Barcelona)
2 mujades	Teresa Pau i Baulida (Barcelona)
82 mujades	Mercè Pratmarsó i Soler (Barcelona)
1 mujada i 4 mundines	Joan Presas (Viladecans)
3 mujades als Feixaxos, muntanya i Ràfoles	Jaume Pugés i *Masellach* (Viladecans)
1 mujada	Joan Pugés i *Masellach* (Viladecans)
65 mujades i 8 mundines a *Cal Palme*	Jaume Puigarnau i Prats (Barcelona)
10 mujades i 8 mundines	Lluís Puigjaner i Vidal (Barcelona)
2 mujades	Joan Raurich i [Busquets] (Viladecans)
8 mujades	Ramon Riba i Ribot [Sant Feliu de Llobregat]
3 mujades i 8 mundines	Martín Roca i Soler (Gavà)
1 mujada i 12 mundines	Isidre Solina i [Canals] (Viladecans)
2 mujades	Francesc Taixonera i [*Juanich*] (Barcelona)
8 mujades	Dolors Targa i Vilanova (Barcelona)
6 mujades i 8 mundines	Ramon Taixonera i [*Juanich*] (Barcelona)
5 mujades	Rossend Vendrell i [Faura] (Sant Climent de Ll.)
11 mujades – Hort La Parellada	Germans de Sant Gabriel (Viladecans)
Total: 881 mujades i 4 mundines i 58 propietaris afectats	

5 1 mujada són 4.896,5 m^2, fraccionats en 12 mundines (408,04 m^2).

6 Entre claudàtors el possible segon cognom, atès que en la documentació en molts d'ells només consta el primer.

Ramón de Zabalo Zubiaurre, defensa dels fins (i 2)

En Ramón de Zabalo Zubiaurre, malalt i fet pols, tornà a Barcelona per començar una nova vida i per trobar-li el sentit. El moment era de definitiu capgirament bèl·lic a Europa. Els aliats avançaven vers Berlín i més d'un somniava que vinguessin a fer una petita incursió a la península entrant per banda i banda dels Pirineus. Futbolísticament, a Espanya, en Cèsar començava a destacar com a golejador, els equips de Madrid afluixaven i feien figa mentre el Barcelona apretava. El nombre de socis feia rècord al voltant dels 20.000, i en Samitier tornava a seure a la banqueta, ara com a entrenador. En Zabalo trucà a la porta del Club. Tot i les desventures viscudes, el contracte continuava vigent. Fou inscrit pel que quedava de la Lliga del 1944-1945. Només jugà un partit, contra el Múrcia. En tingué prou. Reconeixent el seu deteriorat estat físic i la impossibilitat de recuperar-se, anuncià la seva retirada. D'alguna manera, amb aquell partit, la darrera paraula havia estat la seva i no la dels nazis. Feia poques setmanes que havia acabat la II Guerra Mundial i, com a anglès que era, també l'havia guanyada. Com a espanyol, però, començava un cert exili interior, perquè els nostres feixistes acabaren salvant-se de ser abatuts pels aliats.

El Barça guanyà per segona vegada la Lliga. Curiosament, en Zabalo esdevingué l'únic jugador present a la banqueta –sense jugar– en el darrer partit de cada una de les dues celebracions. En la primera ocasió, la de l'any 1929, encara no havia pogut debutar, i en la segona, de l'any 1945, ja havia decidit retirar-se.

Posat a començar la nova vida i respondre a la necessitat de pertànyer a algun lloc, en Ramón de Zabalo Zubiaurre trià Viladecans. S'instal·là al darrer carrer del barri de Sales, el de Pere III, el més allunyat del centre del poble de tots els carrers d'aquell Viladecans dels anys quaranta i cinquanta.

De segur que no fou una especial atracció per la vila la que ens el portà a Viladecans, que era un gairebé no res de poble l'any 1945, sinó el deixar d'estar sempre rodejat de gent i el fet que el capdavall del barri de Sales podria ser un bon lloc per tirar endavant el projecte pensat per guanyar-se la vida. Amb aquesta finalitat nasqué la fàbrica de lleixiu. Aquesta petita fàbrica, que arribà a donar feina a una dotzena de persones en els anys seixanta, fou la que centrà la resta del seu viure i la que assegurà el manteniment propi i el de la família que després tingué.

Del futbol, en Ramón de Zabalo Zubiaurre quasi no en volgué saber res més. Tan sols es tornà a posar els pantalons curts i la camiseta, passats els 37 anys, per jugar algun partit de Festa Major de Viladecans deixant ben palesa la voluntat d'integrar-se en la comunitat d'acollida, i prou.

El món del futbol encara tingué present Zabalo durant alguns anys més. Deuria ser pel voltant de 1954 que en Kubala, ja triomfador, el volgué conèixer –n'havia sentit parlar molt, d'ell. Es féu acompanyar de tota una colla d'antics companys de l'equip. En arribar a la bodega de Ca la Trini que hi havia al carrer de Bertran i Musitu cantonada Rafael de Casanova, van parar per preguntar on era la casa d'en Zabalo. La gent els acompanyà a peu, i en arribar-hi els acompanyava tot el barri. A més de la fama com a jugador, en Kubala volia conèixer a qui, com ell, sabia d'exilis i de camps de concentració, i de qui tan bé es parlava al vestidor blaugrana com a persona.

A partir de trobar la pau d'esperit a Viladecans, trobà també l'amor de la seva vida en la persona de la Pepita Toscas Jofre, una noia preciosa d'una dotzena d'anys més jove que ell –segons el dir de ma mare–, de la família que regentava el bar de la Punyalada, a mig camí entre Viladecans i Gavà. Es casaren i tingueren dos fills, noi i noia, en José María i la Justa. Amb en José María vaig coincidir durant els anys d'infantesa als "Hermanos", i amb la Justa fou ma germana Rosa la que hi coincidí, a les Monges. Tot sigui dit, en José María, bellugadís com pocs –segurament com son pare– de petit mai no jugava a futbol, sinó a qualsevol trapelleria. S'hi posà a l'adolescència i acabà jugant unes quantes temporades amb el primer equip de futbol del Viladecans. M'agradava com ho feia. De la Justa només puc dir que d'aparent capteniment tibat –segurament com sa mare–, tant de petita com de gran ha estat una noia de molt bon veure.

En Zabalo tingué encara una darrera oportunitat de continuar vinculat al món del futbol. A començaments dels anys seixanta, Martí Ventolrà, un d'aquells exiliats que es quedà a Mèxic durant la gira de l'any 1937, vingué expressament per oferir-li entrenar un equip d'allà, tal era l'estima que va acumular humanament i professionalment. Però rebutjà l'oferta amb l'excusa que ja havia passat prou peripècies amb el futbol i que ja estava arrelant. La seva filla Justa m'explicà com va amagar la proposta de l'amic a la seva esposa, i m'assegurà que si la Pepita ho hagués arribat a saber, hauria votat per marxar tots plegats perquè sabia com li agradava el futbol malgrat haver-hi renunciat totalment.

L'única imatge real que tinc d'ell és la d'un home vestit amb una granota blava de fer feina, anant en bicicleta pel carrer Carretera del Prat a comprar qualsevol cosa, mentre jo anava cap els camps de prop la via del tren, amb la meva. No puc evitar de pensar com de dur li deuria resultar viure l'Espanya dels anys cinquanta i seixanta, a una persona nascuda benestant a Anglaterra i famós cosmopolita de jove. Com de costós li deuria ser també, resignar-se a viure en un règim polític que, a més a més d'enviar-lo a penar al Sàhara, les hi havia fet passar tan putes.

Durant els anys seixanta, de tant en tant, encara es podia llegir algun article rememorant el nostre heroi i l'admonitòria "Batalla de Florència" al *Mundo Deportivo* o a aquell altre diari esportiu imprès en tinta de color sèpia anomenat *Dicen*. També encara em sembla sentir-lo citar amb reconeixement i admiració en alguna que altra anada a cal barber, quan els parroquians discutien abrandadament sobre si l'Olivella, en Gràcia o en Gensana havien fet pífia i a Ramallets li havia tocat empassar-se un gol.

De mica en mica en Zabalo passà a l'oblit dels mitjans de comunicació. Els Sagarra, Kubala, Suárez, Garay, Pereda, Reixach, etc. esdevingueren els nous herois de l'imaginari culé que la tele escampà, diumenge rere diumenge. Fins que un dia de 1966 un periodista del *Dicen*, que per omplir fulls vingué a Viladecans a entrevistar-lo, s'assabentà que en Zabalo no havia estat mai al Camp Nou. Ja havien passat vuit anys després de ser inaugurat i només estava 15 kilòmetres lluny. Això el convertí novament en notícia. Tal era la desvinculació amb el Club que, efectivament, després d'aquell darrer partit de la Lliga de l'any 1945 ni havia tornat a Les Corts ni havia estat al Camp Nou. Assabentat el president Enric Llaudet, en Zabalo fou convidat de manera especial a la llotja per presenciar un partit, visitar l'estadi i tornar a saludar vells amics.

Aquesta fou la penúltima aparició d'en Zabalo a la premsa (recordo haver-la llegit indrèdul però exactament així a *El Correo Catalán*). La darrera fou el 3 de gener del 1967. Havia mort el dia de Cap d'Any, i tenia 56 anys. Fou enterrat l'endemà. Al sepeli, a Viladecans, a més a més de molt veïnat, hi foren presents el president Llaudet, alguns dels jugadors del Barça de llavors i molts altres exjugadors i companys com en Samitier, Ramallets, Escolà, Arnau, Mas, Balmanya... per dir-li adéu no sols al més fi dels defenses que ha tingut el Barça, sinó per fer-li reconeixement a un senyor que també s'havia fet estimar apartat dels focus dadors de fama. La Justa, que és qui em donà força de la informació aquí servida, per acabar-me d'explicar com era son pare, m'explicà aquesta darrera anècdota:

Ramon Zabalo (amb bigoti) i Ramon Masgrau. Any 1947

El President Pujol (per no sé quina raó), no fa gaires anys, havia vingut a Viladecans. Ella, presentant-se, se li apropà per demanar-li algun tipus d'ampara davant l'expropiació de ca seva a què l'estava sotmetent l'Ajuntament per fer l'Avinguda Segle XXI. El Molt Honorable li digué que ho sentia molt però que ell no podia fer-hi res, i continuà el seu camí. Però unes passes més enllà es girà sobtadament, i fentse espai amb els braços, en veu alta, aclucant els ulls i decantant el cap, li demanà a la Justa: "Ha dit que es deia Zabalo vostè...? Quin Zabalo va ser el seu pare? El que va ser futbolista?" La Justa li contestà que sí. El President, aleshores, apropant-se cap a ella i arribant allà on era li digué: "Doncs sàpiga que el meu pare em va dir, tornant del camp de concentració de França, que allà havia conegut a la persona més bona del món, i que era el futbolista del Barça que es deia Ramón Zabalo."

La Torre Roja: un possible origen àrab?

Un dels temes controvertits en la nostra petita comunitat d'historiadors, arqueòlegs i estudiosos de la zona del delta del Llobregat és la possible localització d'una torre altmedieval que els documents més antics denominen «Almafar», i que alguns creiem que podria ser l'antecedent de l'actual Torre Roja de Viladecans.

En aquestes discussions, probablement, qui en podrà dir l'última paraula serà l'arqueologia, ja que els coneixements materials que se n'extreuen són bastant incontrovertibles, en estar basats en restes sòlides, físiques i realitats tangibles. Lamentablement, mai no s'ha efectuat una prospecció arqueològica moderna a l'espai que ara ocupa la Torre Roja, per la qual cosa, totes les hipòtesis que es poden fer sobre el seu origen s'han de basar en la interpretació dels textos de l'època que ens han arribat fins ara. Una interpretació, no cal dir-ho, subjecta a discussió.

Tot i aquestes salvetats, l'examen atent de la documentació aporta pistes que creiem força concloents, i que van ser presentades a la VI Trobada de Centres d'Estudis i d'Estudiosos d'Eramprunyà, que va tenir lloc a Sant Boi el passat 16 de novembre.

La documentació que hem examinat procedeix del Cartulari de Sant Cugat, un llibre del segle XIII on els monjos copiaven documents més antics.

A través d'aquests documents, sabem que, a l'antiga parròquia de Sant Climent (que abastava aleshores els actuals termes de Sant Climent de Llobregat i Viladecans) s'hi localitza el topònim Almafar, que en àrab actual vol dir «refugi» o «aixopluc». A Almafar, al segle X, hi havia una torre, lloc per tant de refugi i defensa en cas de perill. Per aquest motiu, l'indret se'l denominava també, de vegades, la Torre, o la Torreta.

El 28 de gener de 1058, Bardina, fill d'Eci, feia testament i deixava al monestir de Sant Cugat un mas a Sales i una parellada prop de la torre d'Almafar. I donava al seu fil Mir Bardina un mas a Sant Climent i un gran domini personal (en català antic, «alou») situat a «la torreta», amb la condició que a la seva mort el cedís a Sant Cugat. Dos anys després, el germà de Bardina, de nom Geribert, donava tot aquest domini del pare, Eci, a Sant Cugat, excepte una heretat a Sales. L'abat ho rebia en un acte que

La Torre Roja en l'actualitat.

va tenir lloc a Almafar. Doncs bé, en compliment del testament de Bardina, el seu fill Mir, l'any 1092, va signar una acta de donació a Sant Cugat de tot el domini que havia estat dels seus pares. La mateixa disposició repetia al seu testament, de l'any 1110.

La delimitació precisa d'aquest alou (situat a «la torreta») la trobem uns quants anys després, el 1138, quan l'abat de Sant Cugat va donar a Ramon de Feixa «tot l'alou que havia estat de Bardina». Doncs bé, en aquesta donació es detalla que aquest gran domini afrontava, «a orient, amb l'alou de Sant Cugat, a occident, amb la riera de Sant Climent i, a cerç, amb l'alou de Sant Climent». Hem d'entendre el significat de domini com el d'un petit territori que era propietat particular d'una persona, dins del qual hi havia masies, propietats d'altra gent, pagesos, etc, que pagaven cada any una sèrie de prestacions al senyor, a mode de lloguer. En l'època medieval, aquests dominis rebien també la denominació de «quadres» o termes jurisdiccionals.

En tot cas, el domini o jurisdicció d'en Bardina queda delimitat i ocupa un espai geogràfic amb alguns elements coneguts actualment, com ara la riera de Sant Climent. D'altra banda, la relació documental que hem anat esmentant entre Almafar i Sales ens porta a pensar que l'«alou de Sant Cugat» esmentat el 1138 com a terme oriental del que rep Ramon de Feixa eren els masos de Sales que Bardina i Geribert havien donat feia dècades a Sant Cugat. Per tant, l'espai d'aquest «alou», «quadra» o jurisdicció medieval estava situat entre Sales i la riera de Sant Climent. És a dir, on amb el temps s'hi emplaçaria la «quadra Burgesa», denominada així a causa

del cognom d'una família de posseïdors, els Burgés, que la tingueren durant un parell de segles.

Tornant, però, al 1058, ens preguntem qui eren Bardina i Geribert, que hem vist que eren dos germans amb propietats a Sales i Almafar. Doncs bé, ambdós eren els fills d'Eci, segons ells mateixos indiquen als documents de 1059 i 1060. I qui era aquest Eci, pare de Bardina i Geribert? Resulta molt temptador relacionar-lo amb un Aici [la grafia vacil·la entre «Ecio» i «Aicio»] que apareix a la documentació com probable parent de Recosind (li fa de marmessor l'any 1002).

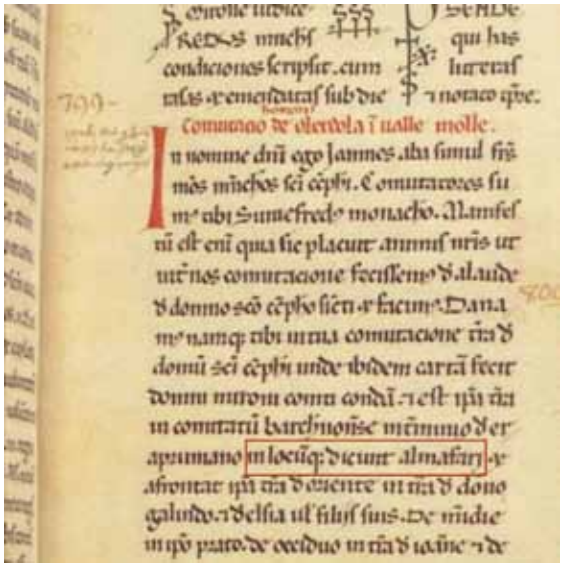

El primer esment conegut del topònim "Almafar". La part requadrada en vermell diu: "in locum quod dicunt Almafari" ("el lloc que denominen Almafar"). Correspon al foli 260r del Cartulari de Sant Cugat. És de l'any 978.

Recosind havia heretat tot de cases i propietats a Almafar, inclosa la torre. L'heretat, per cert, incloïa terres a Sales. Recosind, al testament, fa hereu de la torre d'Almafar a Igilane –un dels seus marmessors– i no resulta agosarat suposar que, mort Igilane, l'alou passés tot sencer a Aici o Eci –també marmessor de Recosind–. Normalment, en aquesta època, els marmessors acostumaven a ser parents del difunt, i solien tenir drets sobre l'herència.

D'altra banda, diversos documents indiquen que les heretats d'Almafar limitaven a migdia amb l'estrada, una via de comunicació important, que era la que unia Castelldefels, Gavà, Viladecans i Sant Boi i que en aquesta zona particular resseguia aproximadament l'actual carretera C-245.

Resulta molt versemblant, doncs, pensar que Almafar termenava a ponent amb la riera de Sant Climent, a llevant amb Sales, al sud amb l'estrada, i al nord amb propietats de l'església de Sant Climent. És a dir, que Almafar estava situat ni més ni menys que on ara hi ha la Torre Roja.

Per acabar de reblar el clau, només indicar que Recosind era fill de Lobelo. I Lobelo, l'any 970 va cedir al monestir de Sant Cugat un «alou», o domini o jurisdicció, situat geogràficament entre el camí de Sant Climent al nord (és a dir, el camí ral antic, que anava de Sant Boi a Sant Climent), el Montbaig a l'est, una altra via important al sud, i un torrent amb aigua corrent a l'oest. Ni més ni menys que les mateixes confrontacions indicades per al domini de Bardina, probable besnét de Lobelo.

Així, aquesta fortificació militar, el passat de la qual amb anterioritat al segle XIII s'ignora, tindria el seu origen en la torre d'Almafar esmentada l'any 1002, i en el gran alou que havia estat, successivament, de Lobelo, Recosind, els germans Igilane i Eci, Bardina, i Mir Bardina, una línia de successió ininterrompuda des de mitjan segle X a principis del segle XII.

Continuarem parlant del tema en el proper número del *Punt de Trobada.*

Josep Campmany

Mamut viladecanenc busca batukaires

A mi m'agrada el soroll i m'ha encantat fer les meves cercaviles envoltat de timbals de tota mena. Per això m'agradaria molt que la gent de la meva Colla em muntés un grupet per fer batukades. Vols formar-ne part? Si és així, posa't en contacte amb la meva colla escrivint a colladelmamut@gmail.com o amb mi mateix. Ells t'explicaran què cal fer: n'hi ha prou amb ser veí o veïna de Viladecans, de qualsevol edat, i amb tenir ganes de gresca.

Gràcies. Compto amb tu. Rep una abraçada del teu

Mamut (encara sense nom)

El Torrent Ballester, del 1977 al 2014

La fisonomia de Viladecans va començar a canviar als inicis de la democràcia. El gran descampat que hi havia al mig de la ciutat, conegut com a Torrent Ballester, començava a transformar-se per convertir-se, poc a poc, en l'eix vertebrador que és en l'actualitat. La urbanització de la zona amb pisos, equipaments i un gran parc central constitueix avui dia el punt neuràlgic de la nostra ciutat.

Trenta-set anys separen les imatges del Torrent Ballester de l'any 1977 i l'actual del 2014.